

β) Ράβδος ξυλίνη εφαρμοζομένη εἰς τὸ δεξιὸν ἄκρον τοῦ ὀπισθίου ἀντίου τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ, διὰ νὰ κρατῇ αὐτὸ σταθερὸν Θράκ. (Σουφλ.) κ.ά. 5) Ξύλινον ἐργαλεῖον τῶν ὑποδηματοποιῶν, διὰ τοῦ ὁποίου ἀντιστρέφουν τὰ κατὰ τὴν ἀντίστροφον ὄψιν ραπτόμενα τσαρούχια Θεσσ. (Βαθύρρ. Κακοπλεύρ. Φωτειν. κ.ά.) 6) Εἶδος σβούρας, ἡ ὁποία τιθεμένη εἰς κίνησιν ἐξακολουθεῖ νὰ στρέφεται περὶ ἐαυτὴν πληττομένη διὰ μαστιγίου Θράκ. (Αἰν. κ.ά.) Πβ. γυριστούρα. Συνών. σβούρα, στρόβα, φούρλα. 7) Τὸ ἄνω κεκαμμένον ἄκρον βακτηρίας Κέρκυρ.: Ἐκρεμοῦσε συχνὰ τὴ μαγούρα του ἀπὸ τὸ γυριστάρι 'ς τὸ βραχίονι του. Συνών. καγκαλάς. 8) Ἡ ἐλλειψοειδὲς σχῆμα ἔχουσα ράβδος τῆς παγίδος Στερελλ. (Αἰτωλ.) 9) Ἡ τεχνητὴ ἢ φυσικὴ διχάλα ἐπὶ χαμηλοῦ δένδρου, κατάλληλος διὰ τὸ γύρισμα, τὴν κάμψιν, ξυλίνου ἐργαλείου ἢ ὄργανου Εὐβ. ("Ακρ. κ.ά.): 'Σ τοῦ γυρ'σταρ' γυρίζουν τὰ μπαστούνια, τίς κ'λλοῦρες τῶν κονδονιῶν, τίς ντοῦις τῶν βαρελιῶν καὶ ὅτ' ἄλλον ξύλον χρειάζεται γύρ'σμα (ντοῦις = δόγες). Συνών. γυριστής. 10) Στρογγύλον πῆλινον πινάκιον διὰ τοῦ ὁποίου γυρίζουν τοὺς τηγανιζομένους ἰχθῦς Σάμ. 11) Εἰδικὸν ταψὶ χρησιμοποιοῦμενον διὰ τὴν ἔψησιν πίττας, ὡς διευκολύνον τὸ γύρισμα αὐτῆς, τὸ ἀναποδογύρισμα Στερελλ. (Περίστ.) 12) Ἄρτος σχήματος κυκλικοῦ Σάμ. Σίφν. κ.ά. Συνών. κουλλούρα, λεφτή, μπροστοκουλλούρα. Πβ. γυρισταριά. 13) Οἱ κρίκοι διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται ἡ λαβὴ τοῦ λουκέτου Αἰμν. 14) Τμημα ἀλυσίδος τὸ ὁποῖον ἐνώνει τὸ σχοινίον τῆς λαβῆς τοῦ χαλινοῦ μετὰ τὸ ὑπόλοιπον τμημα αὐτοῦ, φέρει δὲ εἰς τὰ δύο ἄκρα αὐτοῦ κρίκους, οἱ ὁποῖοι διευκολύνουν τὴν στροφὴν τῆς λαβῆς Αἰμν. Συνών. ἀμόλλα, κλειδέρα.

γυρισταριά ἡ, ἐνιαχ. γυρ'σταριά Στερελλ. (Γραν.) γυρισταρκά Κύπρ. (Καλοπαναγιώτ. Μουτουλ. Πάφ. Πεδουλ. Πρόδρομ. κ.ά.) γ'ρισταρκά Κύπρ. γ'λισταρκά Κύπρ. ('Αμμόχ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γυριστάρι. Ὁ τύπ. γ'λισταρκά δι' ἀνομοίωσιν.

1) Εἶδος ἄρτου παρασκευαζομένου κατὰ τὰς παραμονὰς γάμου ἢ κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων, σχήματος κυκλοτεροῦς, διακεκοσμημένου κατὰ τὴν πρόσοψιν διὰ λωρίδων ζύμης διατεταγμένων εἰς σχῆμα δικτύου. Ὁ ἄρτος οὗτος ἀποστέλλεται εἰς περίπτωσιν γάμου ὡς προσκλητήριον εἰς τοὺς προσκαλουμένους Κύπρ. ('Αμμόχ. Καλοπαναγιώτ. Μουτουλ. Πάφ. Πεδουλ. Πρόδρομ. κ.ά.): Ἐκάναμεν πέντ' ἑξὶ φουρνιὲς κουλουρῆς τζαὶ γυρισταρκὰς Καλοπαναγιώτ. Συνών. κουλλούρα. 2) Τὸ ἀναποδογύρισμα τοῦ ἐδάφους, τὸ βαθὺ σκάψιμον Στερελλ. (Γραν.): Ἐρρ'χιν οὐ στόλους μπόμπις κὶ τὰ 'κανι γυρ'σταριά οὐλα τὰ χουράφια. Συνών. ἀναγομί, ἀναγόμισμα, ρόφισμα. Πβ. γύρισμα 6.

γυρισταρόξυλο τό, ἐνιαχ. γυρ'σταρόξ'λον Εὐβ. (Λιχάς).

Ἐκ τῶν οὗς. γυριστάρι καὶ ξύλο.

Γυριστάρι 4, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: 'Σ τοῦ βρουστ'ρὸ τ' ἀδί, κεί π' τ'λιούμι τ'ἀδί, τοῦ λέμι γυρ'σταρόξ'λον, γιατί μ' αὐτὸ τ'λιούμι τ' ἀδί (τ'λιούμι=τυλίγουμε) Λιχάς.

γυριστέας ὁ, Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γυριστής διὰ συμφύρ. τῶν καταλ. -τής

καὶ -έας. Βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 2, 272 κέξ.

1) Γυριστής 1. 2) Ὁ ἔχων ἄστατον χαρακτῆρα, ὁ παραβαίνων τὰ συμφωνηθέντα. Πβ. γυριστιάρεης.

γυριστήρα ἡ, Ρόδ. γυρ'στούρα Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ρ. γυρίζω.

1) Ξύλινον ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου ἀναστρέφουν τοὺς ψηνομένους ἐπὶ λίθων πλακοῦντας Ρόδ. 2) Ἄθυρμα κατασκευαζόμενον ἐκ καρύου διὰ διαμπεροῦς διανοίξεως δύο ὀπῶν, διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται κλωστή. Αὕτη ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς χειρός. Περιστρεφόμενον μετ' αὐτῆς τὸ ἄθυρμα σχηματίζει κύκλον καὶ συγχρόνως ἤχεϊ. Συνών. σβούρα, σβούρακι. Πβ. γυριστάρι 1.

γυριστήρι τό, Κίμωλ. Κουφονήσ. Κύθν. Σίφν. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ρ. γυρίζω.

Ἡ λαβὴ διὰ τῆς ὁποίας περιστρέφουν τὸν τροχὸν τῆς σβίγας, τὴν πέτραν τοῦ χειρομύλου, τὸ μάγγανον ἐνθ' ἄν. Συνών. γυριστάρι 3, γυριστής 5, χέρι, χερόβλι.

γυριστής ὁ, Θήρ. Ἰκαρ. (Εὐδελ.) Πάρ. (Λεῦκ. κ.ά.) Σάμ. Σύμ. Σῦρ. Χίος κ.ά. — Γ. Βλαχογιάνν., Λόγοι καὶ ἀντίλογ., 147 Μ. Μαλακάς. εἰς Ν. Ἑστ. 27 (1940), 727 Κ. Παλαμ., Ἀσάλ. Ζωή², 58 — Λεξ. Βάιγ. Δημητρ. ὑριστῆς Νάξ. (Βόθρ.) ὑριστῆς Νάξ. ('Απύρανθ.) γυρίστης Ἄνδρ. ῥ'ρίστ'ς Πάρ. (Λεῦκ.) γυρίστης Ἄνδρ. Ἰων. (Βουρλ.) Μύκ. Σύμ. γυρίστρα ἡ, Ἀλόνν. Ἄνδρ. Εὐβ. (Στρόπον.) Θήρ. Μύκ. Νάξ. ('Απύρανθ. Βόθρ.) Πάρ. Πελοπν. (Βερεστ.) Σκόπ. Σύμ. Σῦρ. — Π. Χόρν εἰς Ν. Ἑστ. 3 (1929), 770 ῥ'ρίστρα Ἀλόνν. Σκόπ. Στερελλ. ('Αράχ. Δεσφίν. Ὑπάτ.) ῥ'ρίστρά Πάρ. (Λεῦκ.) ὑρίστρα Νάξ. ('Απύρανθ.) γυρίστρικο τό, Ἄνδρ. Μύκ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ ρ. γυρίζω. Ὁ τύπ. γυρίστρης ἐκ τοῦ θηλ. γυρίστρα. Ὁ ἀναβιβασμὸς τοῦ τόνου εἰς τὸν τύπ. γυρίστης κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ γυρίστρης. Βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 2, 94. Ὁ τύπ. γυρίστρα καὶ εἰς Σομ.

1) Ὁ περιφερόμενος, ὁ περιοδεύων Σάμ. — Κ. Παλαμ., Ἀσάλ. Ζωή², 58 : Ἄσμ.

Ἦλιε μου καὶ παρήλιε μου καὶ γυριστὴ τοῦ κόσμου Σάμ. || Ποίημα.

Σὲ ξένη χώρα γυριστῆς καλέστηκα σὲ γάμο Κ. Παλαμ., ἐνθ' ἄν. β) Ὁ πλανόδιος ἔμπορος Μ. Μαλακάς. εἰς Ν. Ἑστ. 27 (1940), 727: Τ' ἀγόρασα μιὰ μέρα ἀπὸ ἓνα γυριστὴ ἐδῶ, πωλητὴ τέτριων λουλουδιῶν. Συνών. γυρατζῆς, γυρολόγος 1, μεταπράτης, πραματευτής, πραματσούλης, ψιλικατζῆς. γ) Ὁ περιφερόμενος ὀργανοπαίκτης Ἰκαρ. (Εὐδελ.) 2) Ὁ ἀσκόπως περιφερόμενος, ὁ φυγόπονος Ἄνδρ. Θήρ. Μύκ. Νάξ. ('Απύρανθ.) Πάρ. (Λεῦκ. κ.ά.) Σάμ. Σύμ. Σῦρ. Χίος — Λεξ. Δημητρ.: Ὡ! μιὰ ὑρίστρα πού 'ν' κ' εὐτή! Ὡλη μέρα ὑρίζει μέσ' 'ς τίς ρύμνες (=δρόμους) Ἀπύρανθ. || Φρ. Γυρίστρικο παιδί Μύκ. || Παροιμ.

Ποὺ γυριστῆς 'ς τὰ νιάτα του, 'ς τὰ γέρα ἐρημοσπίτης (ὁ ὀκνηρὸς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς νεότητός του ἐνδεὲς κατὰ τὸ γῆρας του) Λεξ. Δημητρ. || Αἰνιγμ. Γυρίζ' ἡ γυρίστρα κὶ 'ς τὴ γουριὰ πάει κὶ καθίζ' (ἡ σκούπα) Σάμ. Συνών. ἀπογυριστής, γυρίόλης, γυροβλάς 1, γυροβλάρεης. 3) Ὁ ἐπαίτης Νάξ. ('Απύρανθ. Βόθρ.):

